

Govor predsjedavajućeg Predsjedništva BiH, Harisa Silajdžića, pred Generalnom skupštinom UN, koji je medijima prosljeđen iz Silajdžićevog ureda:

"G. Predsjedniče,
G. Generalni sekretaru,
Uvaženi delegati,
Dame i gospodo,

Čast mi je obratiti se ovoj 63. sjednici Generalne skupštine UN-a. Dozvolite mi da izrazim zahvalnost g. Srgjanu Kerimu koji je predsjedavao ovim tijelom u prethodnoj godini, te da čestitam g. Miguelu d'Escoto Brockmanu, novom predsjedniku Generalne skupštine.

Prvi put sam stajao za ovim podijumom u maju 1992. godine, kao Ministar vanjskih poslova tek nezavisne Bosne i Hercegovine. Tada sam prepričao neopisive zločine koji su se počeli u mojoj zemlji. Također sam upozorio da će, ukoliko se ne zaustave, ti zločini samo postati gori. Sve što sam tražio je da Bosni i Hercegovini bude omogućeno pravo da se odbrani, pravo garantovano Poveljom UN-a.

Svi znamo šta se poslije desilo. Neki u međunarodnoj zajednici su insistirali na zadržavanju embarga na oružje koji je nametnut od strane UN Vijeća sigurnosti 1991. godine, time unapređujući očitu vojnu nadmoć Miloševićevog režima koji je odlučio da uništi Bosnu i njene narode. Oni su opravdali ovaj smjer tvrdeći da bi dizanje embarga dodalo ulje na vatru. Rezultat, neizbježno, je bio gašenje te vatre krvlju nedužnih.

Prema podacima MKCK, 200.000 ljudi je ubijeno, od kojih 12.000 djece, do 50.000 žena je silovano, i 2,2 miliona je protjerano iz svojih kuća. Ovo je bio dokazan genocid i sociocid. Namjera počinioaca ovog genocida je bila da zauvijek unište jedinstvenu multietničku kulturu Bosne i Hercegovine kroz masovna ubistva, silovanja, mučenja, zvjerstva, protjerivanja i pljačku. Bez obzira na to, branioci naše zemlje su se ponašali časno, što je dokazano kroz oslobađajuće presude ICTY za većinu vojnog rukovodstva Bosne i Hercegovine.

Sve ovo je kulminiralo u Srebrenici u julu 1995. godine. Međunarodni sud pravde, u svojoj Presudi od 26. februara 2007. godine, je odlučio da:

'Bosanski Srbi su osmislili i implementirali plan da ubiju što je više moguće bosanskih muslimana vojne dobi koji su bili prisutni u enklavi..., da su akti počinjeni u Srebrenici...počinjeni sa specifičnom namjerom da se dijelom uništi grupa muslimana Bosne i Hercegovine kao takva; te da su stoga ovo djela genocida, počinjena od strane članova VRS-a u i oko Srebrenice od oko 13. jula 1995. godine.'

Dame i gospodo,

Kroz svoja djela i propuste, Ujedinjene nacije, prema sopstvenom priznanju, nose dio odgovornosti za zločine počinjene u Srebrenici. Naime, Izvještaj Generalnog sekretara UN-a o Srebrenici iz 2000. godine jasno kaže:

'Kroz greške, loše odluke i nemogućnost spoznaje zla koje nam se suprotstavljalo, propustili smo da ispunimo našu dužnost i pomognemo da se spasu ljudi Srebrenice od srpske kampanje masovnog ubijanja... Srebrenica je kristalizirala istinu koja je shvaćena isuviše kasno od strane Ujedinjenih nacija i svijeta uopšte: da je Bosna jednako bila moralna obaveza koliko i vojni konflikt. Tragedija Srebrenice će nas zauvijek proganjati.'

Mi ne želimo da Ujedinjene nacije budu proganjane. Kredibilitet ove organizacije je isuviše važan za svijet da bi nosila teret svojih propusta. Greške mogu biti počinjene, ali ne smiju

biti ponavljane. Mi želimo da UN ispravi svoje greške. Šta više, međunarodno pravo nalaže da to mora biti urađeno. Naime, Pravila Komisije za međunarodno pravo glede odgovornosti država, usvojena rezolucijom 56/83 ove Skupštine 12. decembra 2001. godine, nalažu da: 'nijedna država ne smije priznati kao zakonitu situaciju koja je stvorena ozbiljnim narušavanjem (preemptornih normi opšteg međunarodnog prava),' što jasno uključuje genocid i zločine protiv čovječnosti, 'niti smije pružiti pomoć ili podršku u održavanju takve situacije'.

Da su ovi principi bili primijenjeni, da li bi institucije identificirane od strane Međunarodnog suda pravde kao počinioci genocida još uvijek postojale? Da li bi veliki dijelovi neke zemlje ostali etnički čisti? Da li bi preko milion izbjeglih i raseljenih osoba ostalo izvan svojih domova? Ukratko, da li ovi principi dozvoljavaju istovremeno hapšenje (Radovana) Karadžića i održavanje rezultata njegovog projekta?

Mi ne možemo oživjeti mrtve, ali možemo dati dostojanstvo i pravdu preživjelim. Ono što kažemo danas nije usmjereno na prošlost, već na budućnost, i ne samo Bosne i Hercegovine. Dugujemo to, ne samo žrtvama i preživjelim, već čovječanstvu uopšte. Poruka koja treba biti odaslana svim potencijalnim počiniocima zločina u ime uvrnute ideologije mora biti kristalno jasna: Nemojte čak ni razmišljati o tome, vaš teror se neće isplatiti.

U Bosni i Hercegovini, imali smo priliku da to primijenimo kroz konzistentnu primjenu Dejtonskog mirovnog sporazuma iz 1995. godine, koji je zaustavio agresiju i genocid, te donio mir. Ovo su bila njegova najveća dostignuća i njihova vrijednost ne može biti zanemarena.

Dejton je, međutim, također imao namjeru da poništi rezultate genocida i etničkog čišćenja. Imao je sve neophodne elemente da to uradi. Umjesto toga, po odluci Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, njegove glavne odredbe su postale žrtva:

sistematičke, dugotrajne, namjerne diskriminacijske prakse javnih organa Republike Srpske s ciljem sprečavanja tzv. 'manjinskih' povrataka, bilo direktnim učešćem u nasilnim incidentima ili uzdržavanjem od obaveze zaštite naroda od... nasilnih napada samo zbog etničkog porijekla'.

Namjera Dejtona nikada nije bila održavanje takvog etničkog aparthejda u Bosni i Hercegovini. Nije implementacija Dejtona, već kršenje njegovih suštinskih principa, koji su doveli do ovog rezultata. Bila bi teška greška priznati ovaj rezultat kao zakonit i legitiman.

Odgovornost je ove organizacije da to popravi. Isto kao što nismo trebali biti prisiljeni da krijumčarimo oružje kako bi se odbranili, ne bi smjeli biti prisiljeni da krijumčarimo osnovna ljudska prava, pravdu i demokratiju u Bosnu i Hercegovinu.

Bez ispravljanja ovih grešaka, možemo li iskreno slaviti 60. godišnjicu usvajanja Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima ovog decembra? Šta više, možemo li slaviti 60. godišnjicu usvajanja Konvencije o genocide ako prva i jedina presuda Međunarodnog suda pravde o zločinu genocida ostane u arhivama tog suda?

Dame i gospodo,

Sada je vrijeme da se ove greške isprave. Uskoro ćemo početi rad na novom Ustavu Bosne i Hercegovine i ishod tog procesa će dati odgovore na mnoga od ovih pitanja.

Onima koji nastoje da legitimiziraju sistematska kršenja Dejtonskog sporazuma, svi mi moramo reći: Ne zavaravajte se, genocid neće biti nagrađen.

Nagrađivanje genocida bi moglo poslati opasnu poruku širom svijeta, te bi sigurno ugrozilo šanse za stalni mir i stabilnost u Bosni i Hercegovini i cijeloj regiji. Potraživači pravde nisu neprijatelji mira. Oni su zaštitnici mira.

Naravno, postoje neki u Bosni i Hercegovini koji se ne bi složili s ovim, ali oni sigurno nisu žrtve genocida.

Dragi prijatelji,

Mi nismo zaboravili pomoć koju smo dobili od mnogih zemalja predstavljenih ovdje danas. Veliki broj vaših vojnika, diplomata, humanitarnih radnika i novinara su umrli u Bosni i Hercegovini, dok su radili da zaustave agresiju, donesu mir, smanje muke, ili da osiguraju da ostatak svijeta zna o njima. Za ovo im još jednom zahvaljujemo i ponavljamo simpatije prema njihovim porodicama. Još veći broj zemalja nam je pomogao u obnovi našeg društva nakon agresije, pa i njima iskazujemo našu iskrenu zahvalnost u ovom pogledu, te se nadamo da možemo raditi skupa kako bi osigurali trajan mir i stabilnost u mojoj zemlji."

(Onasa)